

daschreis wehl pebz jauna gada, un tomehr nesaber zif wajadfigs. Nupat pehdejā gadā lahdā pagastā redseju laudis treshajā seemas svehtlu deenā us magastau brauzam un lahdā zitā ihst preelsch svagisnes deenas un tomehr, lä dsirdeju, täpat weenā, ka otru pagastā palikus laba dala labibas neatbehetia. Waj te nu newar pahrmest amata wihireem nolaidbu sawös peenahlumos? Lai zit leels pagasts, tomehr lahtigi rihlojotees war wihi aisdvoto labibu atbehrt ilgalais pahra mehneshöös, kas pebz likuma ari ir wajadfigs. Turklaht pascheem amata wihtreem tal ari ir labak, kad naw til ilgi pa magastinu jaafalst. Tomehr scho wehl daschs waretu eeslatit par atwainojamu, ja tilai wihi aisdewumi tiltu peedsichti un magastinas krahiums padarits pilnigs, bet — deemschehl — kas to dos! Eurepri wehl lihds ar aisdewumu nepeedfishchanu pagastu amata wihi isvara ari zitas, leelakas nepareisibas schai finā: parada palikuschäs labibas daubsums teek zil daschu labu reiss usraugu eestahdent eesneegtos pahrlatos apslehpits. Pemehram, weens waj otris eeleel magastinā pahra puhtu leelu maisheli un teek norakstits, ka tas eelizis 10—15—20, ja, daschreis wehl wairak puhtu. Protams, ka pawasara tas isuem sawu maisheli par til puhtreem zil norakstits. Bet ja nu pawasara buhtu eemeslis sagaidit wahju raschū un tadeht buhtu labiba jaapeetaipa un wehlaat samehre satram pagasta lozeltam jadod, bet latram nu neisnahetu tildauds, ka us tahda maishela norakstits, bet no tas sumas warbuht diweem trim wajadsetu dabut, lo tad nu lat dara? Ka tad lai no scha maishela isber tildauds, zif wajadfigs?

Tahfal wehl daschöss pagastöss walda pat eeradumis,
magasindas galvenajä grahmata latru gadu noralsiit wisu
paradu „gludi“, waj tas buhtu atbehritis, waj ne; tilai pa-
radneelu rehkinu grahmatas atlahti paradu, zaur lo preelsch-
neeziba nemaß newar sinat, ta it kas parada paltzis. Tah-
das nepareisibas, protams, buhtu stingri nowehrschamas, lai
waldibai buhtu latreis droschas finas par to, zit ihstti truh-
fuma gadijumä no latras magasinas war labibas dabut.
Ja teescham no tähda paradneela naw eespehjams aisd-
wimu pirmä rüdeni pehz aisdoschanas peedfisht, tad jau
likums atlauj, sem finameem noteikumeem, atlahti arti pa-
radä un nemaß naw wajadsigs paradu flehpt.

Paradu flehpeschana nebuhtu nelahbi peelaishama, bet
lai to pilnigi nowehrstu, tad neivajadsetu magasinäs labibu
eenemt ar wiseem maiseem, la tas daudstreis noteel. Ar
maisu eelsikams paradneels tuhlin sagatavoras us jaunu
aisnemshanos, bet las to war sinat, waj nahloschä pa-
wasara winam wares parvisam tildeuds aisdot, la tas ar
maisu eelzis. Tadeht buhtu loti teijami un wairal pee-
mehroti ihstajam magasinu mehrkam, ja labibas atdoschana
ar wiseem maiseem tiktu pilnigi no latras magasinäs isslausta.
Daudsi maisu aissstahwetaji (aisveen leelatee magasinäs
paradneeli) atsauzas us to, la ar maiseem wajadsgs atdot
labibu ihpaachi tadeht, lai parwasara sehklai dabutu tahdu
pat labu labibu, la eelzis. Bet te war it weegli lihdset;
pagastu amata wihereem tikai wajaga stingri raudsitees us
to, ka lai issatriss atber magasinä labu labibu, pee kam war

	Mantās:	Naudā:	Kopā:
Anglija	27,4	0,5	27,5
Franzija	8,0	1,5	9,5
Holandija	30,2	1,6	31,8
Belgija	16,0	5,4	21,4

Protams, leelako šai nodokļa daļu maksāja ūveschū semju (ne Eiropas) tautas, tā sauzīmē „tirgi”, bet deesgan eewebruojama daļa nākusi Eiropas tautam - strahdneezem. Tā kreevīja weenīgti ir mantam, neieiknot nemās išvedumu naudā, gadu sākuma zeturschāa lāķā pasaudeja 855 milj. franku, Austrija pat 1 miljardu 25 miljonus. Šis valstis atradās arī septiņdesmitās un atradas arī tagad, deviņdesmitās gadsimtās tāhdā pat ekonomistā stāhvolti, nav nelahdas eewebruojamas konkurentēenes tautam - kapitālsteenem un nesazenschās ar pēcdejām deikt wiessvaldības ekonomistā sīnā. Italijs, Spanija, Balkanu pusē salas valstis redzīgi to paschū. Tā tad ne vienas ir galvenās ekonomiskas attīstības veizinātājas, tāhdā tā parahdījās astoņdesmitās gadsimtās un turpinajās deviņdesmitās, Bahzija un Seinei-Amerikas Sanveenotās Valstis ir, raugoties no šai stāhvaska, wehsturīšas attīstības zentri. Ja mehs nemām slaitus par septiņdesmito gadu sauktumā un salīdzināti vienās ar tādējām par astoņdesmito gadu beigām, tad tādējām tātu vietas bagatības pēcangāschana parahdas šabda:

	1872.—1875. gads	1887.—1890. gads	Per daudzījum par miljoniem rubliem:
Anglijā	85,480	94,000	8,520
Frānčijā	68,220	85,600	17,380
Rūsfērijā*)	22,890	34,250	11,360
Sam. Malītējā**)	90,770	128,240	37,470

Te redjam, zif ahtri Saweenotis Walstis un Wahzija
dseñas palat Anglijat bagatibas krahschanas sunā, t. i. ta
svebla, kirsch vež tam leef vlybst ir mantam, ir naudai

^{*)} Par wifū Wahjiju par 70. gadeem truhlti finu.
^{**) 1880. godā.}

**) 1880, pag. 2.

wehl ari sewfischlus sehllas apzirknus eerihlot, un neweenan
wairs newajadses sehllu magafinā maisfā glabat.

Zaut to, ja rubenəs pagastu amata wihri stingri gah
datu par to, lai aisdewumi tiltu laikā, pilnigi un ar labu
labibū atbehrti, tiltu panahkts, ta magastnās buhtu piln
trahjums labibas wajadības brihdīm, zif un tāhdam tan
wajaga buht — un ari amata wihri waretu ar labu sīrds
apšīnu noslatītees us fawu peenahkumu fahrtīgas iſpildi
ſchanas panahkumēem.

Tahdat eisnu ewehrojis, ta daschi pagasti nepareisi isleet
magasinas trahjumus tur, preelsch la tee pawišam nau no
lemti. Ir sinams, ta pagasti daschreis dod skribweram
skolotajam, mahzitajam u. z. datu no algas labibā, ta
ari nespējnekeem pasneids palihdsibū labibā. Bet nu
daudsi pagasti neapgahdā scho labibu eepreelsch isdoschanas
bet aisuemas no magasinas trahjuma, ta la no janwar
lihbs rudentim, kamehr labibū eegahdā, isdoti daschreis pa
pahra simtu puhru. Kad nu negadas neaugligs gads, ta
tahda isdoschana nela nelait, bet pretejā gadijuma buht
loti sahpigi sajuhtams, kad paivasara truhltu pahra simti
puhru labibas, to truhluma zeetejeem aisdot. Tadeht pa
gasteemi, kur schahda kahrtiba eweefusees, wajadsetu ween
rudenī eegahdat divlahrtigu daudsumu wajadfigas labibas
to atdot aissnehmumu no magasinas trahjuma un lo nah
loschā gadā isdot; jo, wehl reis atgahdinot, stingri ja-ewehe
ta magasinas trahjums ir preelsch neaugligeem gadeem u
tadeht tas jataupa preelsch tam pilnā mehrā. Tuklah
jau ari tas ir nepareisi, ta schahdi aissnehmumi faralsid
usraugu eestahdem neteek usrahdti, bet isdoti labibā eestatiti
par tahdu, tas atradas magasina; ta daschreis august
mehnesi pee magasinas trahjuma pahrmehrishanas tec
usdots, ta magasina atradas tik un tik dauds labibas, ta
gan tur ne puhra nau eelschā. Tahdas nepareisibas, zi
tas lihds schim no usraugu eestahdem pamanitas, ir meh

ginatas nowehrst, bet tomehr wehl ne wiſut tas piltig
isdevees.
Ta tad ſanemot wiſu lopā war teift, ta pagasteem buht
titai par jo leelu ſwechtibū, ja winu amati wiſhi ſtingra
eewehrotu, lahdam mehrkmi ihſti magafinās zeltas, nelau
damees ne zaur ſchnaba ne alus glahſem, waj zitadi no
greestees no zeefchaſ ſawu peenaklumu iſpildiſchanas, t
ati gahdatu par to, lai magafinū labibas trahjums netiſt
nepareiñi iſleetots, bet buhtu weenmehr vilna trahjumā u
derigōs grandōs, ta lai ihſta waſadſibas brihdī buhtu eespeh
jams to iſleetot prei nepeeluhdsamo truhtumu, ja tas lahd
reis muhs peemelletu.

Pagasta wiß pagasta waldes amata wihti, isne mo
stribweri, bija tahdi weenlahyrschi jilivejinti, tuer tit to sinai
un saprata, ko stribwers teem "islahreja" un tomehr te
pasila ilaga luitu amata. Saretamis. Ja tad stribweri

spatium regum sunt annata. Superbiens, in raro felicitate

— zeenigtehwam bija wifa waldiba rokā, waj tas buhru naudas, waj labibas leetās. Nu, gahja tad ar' labi: bja strihweram gana naudas, gana ari labibas, deputata ishmet ween newareja, lai gan wesumeem ween tika schkuhtes no magasinas projam. Te nahza tak reis jauni amata wihti un nu wajadseja labibu pahrmehrit. Pahrmehrtja ar' un atrada, la truhst 150 puhru. Ko nu? Labs padoms tagab dahrgs. Bet „zeenigtehwam“ tas drihs rokā: winsch atrod, fa mehrs, ar lo labiba pehdejōs gadōs eenemta un isdota, esot par masu un tadeht istruhums zehlees (pre pahrmehrischanas gan leetois tas pats „masais“ mehrs). Tapehz leek tuhslit mehru pahrtaiſt un pebz tam pamatiqi „isllahre“ weetneelu pullam scho leetu, kutsch ari pilnigi peelriht „zeenigtehwa“ domam un istruhumu aſihst par pareiſi zehluſchos zaur „maſo“ mehru, fa ari nolem scho istruhumu „ſtrihket“ no magasinas krähjuma. Leeta naht finama ſemneelu leetu lomifaram un iſleekas winsam schaubiga, tadeht tas aſſahl iſmekleſchanu; bet ta fa „masais“ mehrs ſteidsoschi pahrtaiſts, tad ta ihſta leeluma newar iſſinat un weetneelu pulla turllaht aſihst, la istruhums teescham mehra dehlt zehlees, tad leeta ar to heidsas un 150 puhri labibas ari.

Scho atgahdajees war tikai wehletees, lai pagastu amata
wihti nebuhtu weenaldfigi leetâs, kas atteezaas us wißpahreja
pagastu labuma im nerihlotos weeglprahtigi ar lopeju pa-
gastu mantu, het par wißam leetam stingri ißpilditu wineem
ustizetus amatus, winu, daschâ finâ jo fvarigus, peenahu-
mus! Falowlew8.

Talkviews

Tagadejā Turzīja.

VII

Kad isgahjuscha gada beigas no Turzijas nahza il-deenas fotti ustraujoschas finas, tad wiſi pasaules leelakee ilustretee schurnali nesa hildes, is Turzijas un tas galwas-pilfehtas, lai laſtajji waretu kaut zil negik no austruma ſawadās dſihwes, ta ſalot ar „paſchu azim“ redset. (St. ari „Mahjas Weesa Mehneschranka“ 2. burtnizu 1895. g.) — Scho rindinu ralſtitajs mi ari lubds zeem laſtajus ſelot tam garu us Konſtantinopoli un noſtahtees us weena no tilteem, las ſaiveeno Galatu ar Stambulu, ſchis diwaſ pilfehtas datas, kur weena puſe wiſs eiropiſts un otrā — meſchoniſts, turziſts, aſatiſts! Wehſtis no Eiropas no tilumeem, las Galata un Perā teel tik dſihwi, nopeetni un ſmalki pahrrunatas, tas atſkan Turku Stambulā ſa tumſhu, dobiſch, netibrs, ſajuzis atbalſs. Walat-Eiropas gara milſchu nopeetni un ſlawa paleek pee ſchi tilta, la pee nepahrlabjama muhra ſlahwam. Simteem tuhlſtoſchu zilwelu pahret par scho tiltu iſlatru deenu pahri, bet lahda doma, lahda jauna ideja pahrteek ſche pahri tik weenu weenigu reiſi par — deſmit gadeem! — — —

Stundas laida leelas was wiſa Konstantinopole par
ſcho tiltu pahri ejam. Divi neiffisſtoschas lauschu ſtraumes
ſche fastopas, paect weena otrai garam un iſtlihiſt latra
tilta galā. Un ta tas eet jauru gadu, bei miteschanas no
agra rihta lihdi wehlam wakaram. Sche redsam ſtatū,
pret fure Andrias tiraus meetas Rofinos tauras ſruohiſt

Apie tūkstančias žirgus veetas, pernas tautas priešiti

ne is paschu semes, bet paschu semē. Bagatibas pee-augschana us latra zilwela 1890. gadā rāhda, ja Anglijā par vairojuši fāru bagatibu par 224 rubl. us zilwela, Wahjija par 378, Frānzijs par 451 un Amerīka par 595 rubli us zilwela. Pee tam Wahjija pārvehētās no išvēdeja walstis par eivedēju walsti, un Sāveenotās Walstis, kā arī turpina išwest raschojumus, eived lelā mehā ūlanosch naudu. Ar iahrdū salot, schis tautas zenschas tilt wirspus un pahreet waj war pahreet tautu-kapitalisteenu rindā. Winaas paleel par toli nopeetnām konfureenteenem, fewischit Anglijai, masāl Frānzijsai un Holandijai-Belgijai. Schoparā dibu fāpratisim weegli, ja apraudiskim to melanismu, ar kuri palihdsibū tautas-kapitalisteenes isleeto few par labu pahrej zilveji un tos laulius, kuros darbojas Anglijas, Frānzijs un Holandijas-Belgijas kapitali.

Behsturiskais mehanisms, kurušč raida bagatibu n
weenām semem otrās, daudzreis pahrgrošījus fawu weidu
un darbibas līdzseltus. Te tas bija tirdsneezības monopolis
ar tātālām semem, kurās bija weenigās daschadu sevīschi-
jeenītu raschojumu peedahwatajas. Tā rihlojās Venīteeschi-
Wenezijs, Genna, Hansa, Portugalija. Tad tas bija ar
tirdsneezības monopolis, bet papildināts ar kolonijsazīja
sistēmu, lai pawaivrotu raschigumu un zeeschalt monopolisetē
wehrtigu raschojumu eivedumu. Tā rihlojās Holandija
sēnōs laikos Greekija, pēc Holandes Anglijā un Francijā
17. un 18. gadu sāmtendos. Beldsamā gadu sāmteņa beigās
schijs mehanisms wehl reis mainīja fawu darbibas weidu
eiveduma monopolis pahriehetās ihveduma monopolā
Sahla publetees eeguht tirgus, kur pahredot tautas ruhypnee-
zības raschojumus. Taisni us schi sistēmu, kura atbalstīja
ar kolonijsazīja sistēmas spēhīgo attīstību un nepahrspeh-
jamu wirswaldibū us juhras, Anglijā nodibināja fawu
spōscho ekonomisko usplauksanu, tā tā 19. gadu sāmten
wina slaitama pat bagatalo un ekonomiskā finā waldditāji-
walsti. Pēc winas tāhdā pat zelē ūzneebā eewehrojamus
panahkumus Francijā un Holandijā. Schi Anglu ekono-
mīslas wirswaldibas metode nāv saudejuši fawu nosīmī

